

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

А. Д. МАШКОВ

**ТЕОРІЯ
ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

ПІДРУЧНИК

Київ
ВД «Дакор»
2016

УДК 34(075)
ББК 67.0я7
М38

*Рекомендовано до друку
Вченою Радою Луганського державного університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка
протокол № 12 від 27 червня 2013 р.*

Рецензенти:

Дзэйко Ж. О. — доктор юридичних наук, доцент;

Малишев Б. В. — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України.

Машков А. Д.

М38 Теорія держави і права : підручник. — Київ : ВД «Дакор», 2016. — 492 с.

ISBN 978-617-7020-38-6

Підручник підготовлений відповідно з програмою вивчення дисципліни «Теорія права і держави». Автор видання дотримувався єдиних методологічних засад та певного типу праворозуміння.

Підручник дозволяє сформувати чітке та всебічне уявлення про основи теорії, що панує в сучасному українському правознавстві.

Для студентів юридичних вузів і факультетів, аспірантів, ад'юнктів, викладачів.

УДК 34(075)
ББК 67.0я7

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ I. ОБ'ЄКТИ, ПРЕДМЕТИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ЮРИДИЧНИХ НАУК	7
Глава 1. Об'єкти і предмети юридичних наук. Об'єкт, предмет і функції загальноюридичної теорії	7
Глава 2. Методологія юридичних наук	25
Глава 3. Співвідношення теорії держави і права з іншими юридичними та деякими неюридичними соціально- гуманітарними науками	42
РОЗДІЛ II. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ	57
Глава 4. Поняття, соціальна сутність, призначення і цінність держави	57
Глава 5. Походження держави	83
Глава 6. Функції держави	99
Глава 7. Форма держави	115
Глава 8. Механізми держави і місцевого самоврядування	132
РОЗДІЛ III. РОЗУМІННЯ ПРАВА, ЙОГО ВИНИКНЕННЯ ТА ФОРМИ ПРОЯВУ	169
Глава 9. Основні типи праворозуміння	169
Глава 10. Поняття, соціальна сутність і призначення права, його цінність і функції	195
Глава 11. Виникнення права	208
Глава 12. Джерела (форми) права	220
Глава 13. Правотворчість і систематизація законодавства	245
Глава 14. Принципи права	269
Глава 15. Юридична норма в системі нормативного регулювання суспільних відносин	280
Глава 16. Система права	300

РОЗДІЛ ІV. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ НОРМ	313
Глава 17. Правовідносини	313
Глава 18. Правореалізація	332
Глава 19. Поняття, види та способи тлумачення юридичних норм	355
Глава 20. Правомірна поведінка	367
Глава 21. Правопорушення та юридична відповідальність	378
Глава 22. Правосвідомість і правова культура	398
Глава 23. Законність і правопорядок	422
РОЗДІЛ V. СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, ПРАВО	435
Глава 24. Суспільство, його політична система та громадянське суспільство	435
Глава 25. Типологія держави і права	453
Глава 26. Правова держава	467
Глава 27. Правові системи світу	483